

הממשק בין המשפט המינהלי למשפט הפלילי

סמסטר א', תשע"ז

עו"ד רענן גלעדי

כללי

בשנים האחרונות מתרחש בעידוד בית המשפט העליון שינוי דרמטי במשפט הפלילי בישראל. המשפט המינהלי חודר אליו והופך לחלק אינטגרלי ממנו. שינוי זה מאפשר כיום לבית המשפט הפלילי לפעול כאילו היה בג"ץ או בית המשפט לעניינים מינהליים, ולבקר באמצעות כלי המשפט המינהלי - המהותי והדיוני - כמעט כל החלטה שמתקבלת על ידי הרשויות השונות המעורבות בהליך הפלילי. תוצאות הביקורת יכולות להיות משמעותיות ביותר, ובהן ביטול כתבי אישום שהוגשו בניגוד לכללי המשפט המינהלי והחוקתי, הסטת הליכים פליליים להליכים חלופיים, קבלת מידע נרחב הדרוש להגנה לפי עקרונות חוק חופש המידע, מניעת מאסר חלף קנס שלא שולם, ועוד. חרף חשיבותם המעשית והעיונית הרבה של נושאים אלה, רבים מהעוסקים במשפט הפלילי ובתחומים המשיקים לו - סניגורים, תובעים, שופטים ואנשי אקדמיה - עדיין אינם מכירים חלקים חשובים מהם במידה מספקת. מכאן חשיבותו של קורס זה, שמועבר השנה לראשונה במוסד אקדמי כלשהו.

הקורס יעסוק במגוון רחב של נושאים, מוכרים יותר ופחות, המרכיבים כיום את הממשק שבין המשפט המינהלי למשפט הפלילי. יידונו בו בין היתר דוקטרינת ההגנה מן הצדק ואכיפה בררנית, דוקטרינת הביקורת המינהלית בפלילים וכיווני התפתחות עתידיים שלה, דוקטרינת חופש המידע בפלילים, תקיפה עקיפה של אקטים מינהליים, היקף שיקול הדעת של רשויות האכיפה וחזקת התקינות העומדת להן, סוגיות בדיני אסירים ובתי סוהר, בדיני מאסר חלף קנס, ובדיני נאשמים זרים ומבקשי מקלט. כמו כן יוקדש שיעור לממשק שבין המשפט המינהלי למשפט האזרחי; ושיעור נוסף יוקדש להיבטים מוסדיים של הממשק המינהלי-פלילי, כפי שהם מודגמים בין היתר בפעילות המערכתית של הסניגוריה הציבורית.

הקורס מורכב מהרצאות, מקריאת הכנה להרצאות בהיקף לא גדול, ומבחן סיום. הסטודנטים נדרשים להיות נוכחים בכל ההרצאות.

היקף הקורס

היקף הקורס הוא 2 ש"ס, 2 נקודות.

ידע מוקדם רצוי

ידע מוקדם רצוי לקורס הוא השלמת קורסי החובה במשפט פלילי ובמשפט מינהלי.

ציון הקורס

ציון הקורס ייקבע על-פי ציון מבחן הסיום, בתוספת ציון מייטיב של עד 7 נקודות בגין השתתפות פעילה ומועילה בהרצאות.

מתכונת מבחן הסיום

המבחן ייערך עם חומר פתוח.

פניות למרצה

שעות הקבלה של המרצה: לאחר השיעור או בתיאום מראש.

ניתן לפנות למרצה בטלפון 050-6216331 או בדוא"ל regiladi@netvision.net.il.

רשימת הקריאה

הרשימה שלהלן כוללת חומר רלוונטי לקורס, שכברירת מחדל הוא לקריאת רשות. לקראת כל שיעור יציין המרצה מה מתוך החומר יתבקשו התלמידים לקרוא כקריאת חובה לאותו שיעור. במהלך הסמסטר עשויים לחול שינויים בחומר הקריאה.

רשימת הקריאה שלהלן מעודכנת ליום: 24.1.2017

שיעור 1 - המשפט המינהלי, המשפט החוקתי והמשפט הפלילי כחלק מהמשפט הציבורי

- התייחסו המטושטש בין המשפט הציבורי לפרטי ובין ענפי המשפט הציבורי לבין עצמם
 - הרשות מול הפרט
 - אינטרסים ציבוריים ואינטרסים פרטיים
 - עקרונות משותפים ומשלימים של ענפי המשפט הציבורי
 - כפיפות רשויות האכיפה לשלטון החוק החוק והפסוק
 - חזקת התקינות המינהלית אל מול חזקת החפות
1. דפנה ברק-ארז **משפט מינהלי** כרך א 1-8, 11-23, 48-52 (2010)
 2. יצחק זמיר **הסמכות המינהלית** כרך א 27-31, 33-39, 53-57 (מהדורה שנייה, 2010)
 3. ברוך ברכה **משפט מינהלי** כרך א 9-16 (1986)
 4. אהרן ברק **פרשנות במשפט** כרך שלישי - פרשנות חוקתית 67-78 (1995)
 5. גבריאל הלוי **תורת הדיון הפלילי** א 29-39 (2011)
 6. רון שפירא "מאכיפה פלילית לאכיפה מנהלית" **הסניגור** 205, 4, 7-8 (2014)
 7. יצחק עמית "על טשטוש תחומים, טשטוש גבולות ואי-ודאות במשפט" **דין ודברים** ו 17 (2011)
 8. תזכיר חוק סדרי מינהל (הסדרת עבודת הרשות המינהלית וזכויות הפונה לרשות), התשע"ד-2014

שיעור 2 - הממשק המסורתי בין המשפט המינהלי למשפט הפלילי - עד שנות התשעים

- הכלל - תקיפה ישירה בבג"ץ של אקטים מינהליים
 - בית המשפט הפלילי נתפס כנעדר סמכות ביקורת מינהלית על שיקול דעת התביעה
 - חריג - תקיפה עקיפה בבית המשפט הפלילי של אקטים מינהליים שהם מיסודות העבירה
 - חריג - טענות מינהליות טכניות ופרוצדוראליות כטענות מקדמיות
 - חריג - טענות מינהליות שיוניות שמועלות ללא מסגרת דוקטרינארית ברורה
9. ס' 15 לחוק-יסוד: השפיטה
 10. ס' 76 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984
 11. ס' 149-151 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982
 12. ע"פ 45/49 **מפן נ' היועץ המשפטי**, פ"ד ד 123, 124, 140-143 (1950)
 13. בג"ץ 5537/91 **אפרתי נ' אוסטפלד**, פ"ד מו(3) 501 (1992)
 14. ע"פ 213/56 **היועץ המשפטי לממשלה נ' אלכסנדרוביץ**, פ"ד יא 695 (1957)
 15. ע"א 311/57 **היועץ המשפטי לממשלה נ' מ. דיזנגוף ושות'**, פ"ד יג 1026 (1959)

16. רע"פ 1057/99 יוחייב נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד נג(3) 365, פס' 3 (1999)
17. רע"פ 4398/99 עינת הראל נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 637 (2000)
18. בג"ץ 7456/09 מידברג נ' בית משפט השלום בראשון לציון (21.1.2010)
19. רות גביון שיקול-דעת מינהלי באכיפת החוק: הסמכות לעכב הליכים פליליים ולחדשם 81–82 (1991)
20. דניאל פרידמן "שיקול דעת שיפוטי בהעמדה לדין פלילי" הפרקליט לה 155, 161 (1983)
21. אריאל בנדור "לקט פסקי-דין – סקירה וביקורת" משפט וממשל א 509, 511–513 (1993)
22. יצחק זמיר "הביקורת השיפוטית: מפרקטיקה לתיאוריה" משפט ועסקים טו 225, 260–262 (2012)
23. יצחק זמיר "ביקורת עקיפה על החלטות מינהליות" ספר דורית ביניש (יתפרסם ב-2017)
24. יעקב קדמי על סדר הדין בפלילים חלק שני: הליכים שלאחר כתב אישום א 1278–1293 (2009)

שיעורים 3-4 - משנות התשעים - עלייתה והתבססותה של דוקטרינת ההגנה מן הצדק

- הכרה בסמכות טבועה לביקורת מינהלית מוגבלת של בית המשפט הפלילי על התביעה
 - התרחבות דוקטרינת ההגנה מן הצדק - מפס"ד יפת (1996) עד בורוביץ (2005)
 - פס"ד בורוביץ - המבחן המשולש, הפוטנציאל לביקורת מינהלית, הפוטנציאל לטיפול בפסלות ראיות ובנושאים נוספים, היחס לשאלת הבטלות היחסית
 - המגבלות הבסיסיות של הדוקטרינה - הפגיעה בצדק ובהגינות במוקד, תנאי הפעלה חריגים
 - 2007 - מדוקטרינה פסוקה לחקוקה, הצעת החוק, שאלות שנתרו פתוחות עקב השינוי
 - סוגי מקרים טיפוסיים שהוכרו כמתאימים להחלת דוקטרינת ההגנה מן הצדק
 - אכיפה מפלה - בררנית/סלקטיבית
 - השלבים הדיוניים שבהם ניתן להעלות את טענת ההגנה מן הצדק
25. ע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 221, פס' 155–187 (1996)
 26. בג"ץ 6396/96 זקין נ' ראש עיריית באר-שבע (8.6.1999)
 27. בג"ץ 5675/04 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה ("פרשת האי היווני"), פ"ד נט(1) 199, פס' 10 (2004)
 28. ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 776, פס' 18–21, 26–27, 43–44, 49–50 (2005)
 29. ס' 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982
 30. ס' 40יא(9) לחוק העונשין, התשל"ז-1977
 31. ע"פ 5672/05 טגר בע"מ נ' מדינת ישראל, פס' 111 של השופטת ברלינר (21.10.2007)
 32. רע"פ 4562/11 מוחתסב נ' מדינת ישראל, פס' 3(ג) לפסק דינו של השופט עמית (7.3.2013)
 33. ע"פ 8551/11 סלכגי נ' מדינת ישראל (17.7.2012)
 34. ע"פ 5975/14 אגבריה נ' מדינת ישראל (31.12.2015)
 35. בש"פ 7148/12 כנאנה נ' מדינת ישראל (14.10.2012)
 36. ישגב נקדימון הגנה מן הצדק 77–125, 159–166, 388–414 (מהדורה שנייה, 2009)
 37. זאב סגל ואבי זמיר "הגנה מן הצדק באור חוק סדר הדין הפלילי – סדר חדש של הגינות משפטית" ספר דיויד וינר – על משפט פלילי ואתיקה 231 (2009)
 38. זאב סגל ואבי זמיר "הגנות מן הצדק כיסוד לביטול אישום – על קו התפר בין המשפט הפלילי למשפט הציבורי" הפרקליט מז 42, 71–76 (2003)
 39. בעז אוקון ועודד שחם "הליך ראוי ועיכוב הליכים שיפוטי" המשפט ג 265, 267 (1996)
 40. מרדכי קרמניצר "האם המשפט הפלילי – ידו בכל?" ספר דניאל 935, 943–952 (2008)
 41. יצחק זמיר "שיקול הצדק בהחלטות מינהליות" משפט וממשל ז 623 (2004)
 42. דפנה ברק-ארז "אכיפה בררנית – מן הזכות לסעד" הסניגור 200, 14–16 (2013)
 43. מיכל זמיר אכיפה סלקטיבית 146–153 (2008)

שיעורים 5-8 - בג"ץ ניר עם כהן (2006) ודוקטרינת הביקורת המינהלית בפלילים

- התפצלות הביקורת המינהלית הכללית מההגנה מן הצדק
 - התפתחות הלכת ניר עם כהן וסגירת שערי בג"ץ
 - הדוקטרינה החדשה מקבלת זיהוי מובחן
 - אימוץ הדוקטרינה החדשה בפסיקה
 - יישומים מעשיים של דוקטרינת הביקורת המינהלית בפלילים - בפסיקת בית המשפט העליון, בפסיקת הערכאות הנמוכות, יישומים פוטנציאליים שטרם הוכרו בפסיקה
 - ניתוח יישומים לדוגמא של הדוקטרינה המינהלית - היעדר עניין לציבור בניהול הליך פלילי, הסטת הליכים פליליים להליכים מינהליים של קנס מינהלי או הסדר מותנה, ביטול כתיב אישום ב"תיקי עוני", נאשמים מבקשי מקלט/מאוימים
 - כיווני התפתחות עתידיים של הדוקטרינה המינהלית, שאלות פרוצדוראליות וראייתיות
44. בג"ץ 9131/05 ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית בע"מ נ' מדינת ישראל – משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (6.2.2006)
45. בג"ץ 815/11 פלוני נ' המשנה לפרקליט המדינה (8.2.2011)
46. בג"ץ 6887/13 קניאס נ' היועץ המשפטי לממשלה (12.1.2014)
47. רענן גלעדי "דוקטרינת הביקורת המינהלית בפלילים" ספר אליהו מצא 529 (אהרן ברק, אילה פרוקצ'יה, שרון חנס ורענן גלעדי עורכים, 2015)
48. ע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פולדי פרץ, פס' 24–31 לפסק דינו של השופט פוגלמן, פס' 2–4 לפסק דינו של הנשיא גרוניס (10.9.2013)
49. רע"פ 4562/11 מוחתסב נ' מדינת ישראל, פס' 3(ב) לפסק דינו של השופט עמית (7.3.2013)
50. ע"ח (מחוזי חיפה) 8193-05-13 פלוני נ' מדינת ישראל (1.7.2013)
51. ת"פ (שלום רמלה) 61688-01-12 מדינת ישראל באמצעות בית המכס נתב"ג לוד נ' בקר, פס' 22–25 (2.3.2014)
52. ת"פ (שלום קריות) מע"מ עכו נ' סאלח, פס' 9–15 (26.5.2014)
53. ת"פ (שלום רחובות) 37079-07-13 מדינת ישראל נ' ליטוב, פס' 21 (17.1.2015)
54. תיק (עמ"ק שלום ת"א) 01/11/2229 מדינת ישראל נ' גוטרמן-אבישי (10.9.2015)
55. תיק (עמ"ק שלום ת"א) 3423-02-13 מדינת ישראל נ' גינת (30.12.2015)
56. תיק (עמ"ק שלום ת"א) 2788/15 מדינת ישראל נ' יחזקאל לוי (27.9.2016)
57. בע"ח (שלום ת"א) 44271-03-15 טרטנר נ' פרקליטות מחוז תל אביב פלילי, פס' 12–13 (1.6.2015)
58. ס' 62 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב–1982
59. בג"ץ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מד(2) 485, פס' 26, 31 (1990)
60. בג"ץ 88/10 אווה שוורץ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פס' 20–25 (2010)
61. בג"ץ 2303/15 חנקשייב נ' פרקליט המדינה (7.4.2015)
62. בג"ץ 7393/07 דור-אלון תפעול תחנות דלק בע"מ נ' רשות המסים בישראל (28.10.2007)
63. בג"ץ 3241/07 גונדר נ' מדינת ישראל (18.4.2007)
64. בש"פ 9220/12 פרץ נ' מדינת ישראל, פס' 9–10 (26.12.2012)
65. ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד סא(1) 461 (2006)
66. רון שפירא "מאכיפה פלילית לאכיפה מנהלית" הסניגור 205, 4, 6–7 (2014)
67. דפנה ברק-ארז "אכיפה בררנית – מן הזכות לסעד" הסניגור 200, 14–16 (2013)
68. אורן גול-אייל "התפתחויות במשפט הפלילי הדיוני והמהותי – 2012–2014" דין ודברים ט 517, 531–532 (2016), ה"ש 65–68 והטקסט שמעליהן
69. יצחק זמיר "ביקורת עקיפה על החלטות מינהליות" ספר דורית בנייש (יתפרסם ב-2017), ה"ש 93, 119 והטקסט שמעליהן
70. טלי קסלסי "תיקי עוני" – התמודדות הסניגוריה הציבורית עם עברות שבוצעו על רקע מצוקה כלכלית" מעשי משפט ח (יתפרסם ב-2017, זמין כיום בגרסה זמנית באתר כתב העת)

שיעור 9 - קבלת מידע מרשויות המינהל לצורך ההליך הפלילי

- הפיצול המסורתי בין זכויות העיון הפליליות לזכויות העיון המינהליות
 - מסלולי העיון הפליליים - סעיפים 74 ו-108 לחסד"פ, סעיף 43 לפסד"פ
 - מסלולי העיון המינהליים - זכות העיון הפרטית והציבורית, חוק חופש המידע
 - התבססות השילוב בין המסלולים - הלכות אליצור סגל (2011) ואברהים ג'ולאני (2013)
 - דוקטרינת חופש המידע בפלילים - הלכת הלל וייס (2015)
 - חזקת תקינות המינהל - אינה חלק לגיטימי מהשיח על הזכות לקבלת מידע
 - השלב הבא - זכות העיון הפרטית במשפט הפלילי
71. סעיפים 74 ו-108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982
 72. סעיף 43 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחופש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969
 73. חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998
 74. בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' ליאל שינר, פס' 15 (23.1.2014)
 75. בש"פ 9305/08 פלוני נ' בית ספר אל מאמוניה לבנות, פס' 12-17 (3.12.2008)
 76. ע"מ 2398/08 מדינת ישראל - משרד המשפטים נ' אליצור סגל (19.6.2011)
 77. ע"מ 1786/12 אברהים ג'ולאני נ' מדינת ישראל (20.11.2013)
 78. ע"מ 2668/15 מדינת ישראל - משרד המשפטים נ' פרופ' הלל וייס (18.11.2015)
 79. רענן גלעדי "דוקטרינת חופש המידע בפלילים - בעקבות ע"מ 2668/15 מ"י נ' הלל וייס" הסניגור 4, 230 (2016)
 80. בש"פ 2242/16 מדינת ישראל נ' זוהר מזרחי, פס' 5-7 (31.3.2016)
 81. בש"פ 6871/16 מחמד דיסי נ' מדינת ישראל (13.11.2016)
 82. בש"פ 6717/12 מדינת ישראל נ' ברוך אהרון (18.12.2012)
 83. בג"ץ 1885/91 אלי צוברי נ' פרקליטות מחוז תל-אביב, פ"ד מה(3) 630 (1991)
 84. רע"א 7461/16 מדינת ישראל - אגף המכס ומע"מ נ' פן דור תעשיות בע"מ (29.11.2016)
 85. ע"ח (מחוזי חיפה) 8193-05-13 פלוני נ' מדינת ישראל (1.7.2013)
 86. רע"א 291/99 ד.נ.ד. אספקת אבן ירושלים נ' מנהל מס ערך מוסף, פ"ד נח(4) 221 (2004)
 87. בג"ץ 10271/02 אברהם פריד נ' משטרת ישראל, פ"ד סב(1) 106 (2006)
 88. יצחק זמיר "חזקת החוקיות במשפט המנהלי" ספר אור 741, 758, 762 (2013)
 89. רענן גלעדי "חידוש במשפט המינהלי-הפלילי - בש"פ 7955/13 פלוני: הנאשם זכאי לקבל את הנמקת ההחלטה המינהלית להעמידו לדין, אך רק לאחר שיתקוף אותה" הסניגור 4, 208, 7 (2014)

שיעור 10 - ביקורת מינהלית על המרכז לגביית קנסות בהליך הפלילי - הפעלת מאסר חלף קנס

- פינה אפלה במשפט הישראלי במשך שנים רבות בשל היעדר ייצוג לחייבים חסרי כל
 - שינוי המגמה - הלכת גוסקוב (2012)
 - התפתחות תחום המאח"ק לאחר גוסקוב
 - נושאים עקרוניים הממתינים להכרעה בבית המשפט העליון
 - הצורך ברפורמה בחקיקת המאח"ק ובהסדרת זכות הייצוג
90. ס' 66-71, 77-78, 87 לחוק העונשין, התשל"ז-1977
 91. ס' 3, 129 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982
 92. ס' 1, 3, 5-5 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995
 93. תק' 31 לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974
 94. תקנות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ו-1996
 95. רע"פ 837/12 מדינת ישראל נ' גוסקוב (20.11.2012)
 96. רע"ב 1049/15 ניזרי נ' שירות בתי הסוהר (18.6.2015)
 97. ע"פ 1100/91 מדינת ישראל נ' ג'עפרי (1993)
 98. ע"פ 5023/99 חכמי נ' מדינת ישראל (2001)
 99. בג"ץ 3551/09 שווריץ נ' המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (2009)

100. בג"ץ 5087/11 שומינב נ' המרכז לגביית קנסות (2012)
 101. ע"פ 8458/11 שובל נ' מדינת ישראל (2013)
 102. בג"ץ 60/83 שעת נ' שירות בתי הסוהר (1983)
 103. תזכיר חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות (תיקון מס'...) (ביקורת שיפוטית), התשע"ה-2015
 104. ע"פ 4919/14 שמעון אזולאי נ' מדינת ישראל (ממתין למתן פסק דין)
 105. רע"פ 7621/15 יצחק מוסרי נ' מדינת ישראל (ממתין למתן פסק דין)

שיעור 11 -

א. דיני אסירים ושירות בתי הסוהר

- היחס בין המשפט המינהלי למשפט הפלילי מנקודת המבט של ריצוי עונש המאסר
 - עתירות אסירים
 - היחס בין עתירות אסירים לעתירות לבג"ץ ולבקשות מינהליות בהליך הפלילי
 - ועדות שחרורים
 - נושאים עקרוניים פתוחים וכיווני התפתחות עתידיים
106. ס' 62א-62ד (סימן ח'1) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971
 107. ס' 25-28 (פרק ד') לחוק שחרור על-תנאי מאסר, התשס"א-2001
 108. חוק בתי משפט לענינים מינהליים, התש"ס-2000
 109. תקנות סדרי דין (עתירות אסירים), התש"ם-1980
 110. ס' 21א-21ג (פרק ב'1) לתקנות בתי משפט לענינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א-2000
 111. עע"א 4463/94 גולן נ' שירות בתי הסוהר, פ"ד נ(4) 136 (1996)
 112. בשג"ץ 6470/09, עע"א 6263/09 פלד נ' מדינת ישראל-שב"ס (11.9.2011)
 113. בג"ץ 118/12 מגאדבה נ' המשרד לביטחון פנים (25.10.2012)
 114. רע"ב 4644/15 ראעי נ' שירות בתי הסוהר (15.6.2016)
 115. רע"ב 8702/11 רויטר נ' מדינת ישראל (8.1.2012)

ב. מה בכל זאת נשאר לנאשמים לעשות בבג"ץ?

- תחומים "פליליים" שבית המשפט העליון השאיר עד כה בטיפול בג"ץ
 - עתירות של צדדים שלישיים לבג"ץ בקשר להליכים פליליים
 - עתירות לבג"ץ נגד ביה"ד הצבאי, ביה"ד לעבודה, וביהמ"ש הצבאי בשטחים
 - תחומי התפתחות עתידיים
 - היקף ההתערבות בשיקול הדעת של רשויות האכיפה - האם צריך להיות זהה בבג"ץ ובבית המשפט הפלילי?
116. בג"ץ 492/11 טורק והסנגוריה הציבורית נ' פרקליט המדינה (2011)
 117. בג"ץ 7456/09 מידברג נ' בית משפט השלום בראשון לציון (2010)
 118. בג"ץ 2757/13 זוזיאשווילי נ' מדינת ישראל (2015)
 119. בג"ץ 88/10 אוה שוורץ נ' היועץ המשפטי לממשלה (2010)
 120. בג"ץ 2743/10 צלאח נ' מדינת ישראל (2010)
 121. בג"ץ 329/81 מירה נוף נגד היועץ המשפטי לממשלה, פס' 3 ו-5 לחוות דעתו של השופט ברק (1983)
 122. בג"ץ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פס' 46-48 לחוות דעתו של השופט ברק, פס' 1 ו-4 לחוות דעתו של הנשיא שמגר (1990)
 123. בג"ץ 5699/07 פלונית (א') נ' היועץ המשפטי לממשלה ומשה קצב (2008)
 124. דנג"ץ 7516/03 יעקב נמרודי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פס' לפני אחרונה (2004)

שיעור 12 - דוקטרינת הביקורת המינהלית במשפט האזרחי?

- "בתי המשפט הם רבים אך המשפט המינהלי הוא אחד"
 - דואליות נורמטיבית
 - תקיפה מינהלית עקיפה וישירה במשפט האזרחי
 - עולות מינהליות וחוקתיות
 - ההיזון ההדדי בין המשפט הפלילי לאזרחי בביזור המשפט המינהלי והחוקתי
 - כיווני התפתחות של השילוב בין המשפט המינהלי, החוקתי, האזרחי והפלילי
125. פקודת הנזיקין [נוסח חדש]
126. חוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), התשי"ח-1958
127. חוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), התשי"ב-1952
128. חוק בתי משפט לענינים מינהליים, התש"ס-2000
129. בג"ץ 731/86 מיקרו דף נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד מא(2) 449, פס" 9 (1987)
130. בג"ץ 4837/12 פלונים נ' השר לביטחון פנים (19.11.2013)
131. רע"א 483/88 מפעלים פטרוכימיים בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(3) 812 (1990)
132. ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' גורדון, פ"ד לט(1) 113 (1985)
133. ע"א 1279/00 אבנעל חברה להפצה בע"מ נ' מדינת ישראל (2005)
134. רע"א 2063/16 גליק נ' מדינת ישראל (19.1.2017)
135. דנ"א 1099/13 מדינת ישראל נ' אבו פריח ז"ל (12.4.2015)
136. דפנה ברק-ארוז משפט מינהלי, כרך ג – משפט מינהלי-כלכלי 389 ואילך (2013) (הפרק "נזיקין מינהליים")
137. דפנה ברק-ארוז "עולות חוקתיות בעידן חוקי היסוד" משפט וממשל ט 103 (תשס"ו)
138. יפעת ביטון "כאבים באזור הכבוד – פיצויים בגין פגיעה בזכויות חוקתיות" משפט וממשל ט 137 (תשס"ו)
139. יצחק עמית "על טשטוש תחומים, טשטוש גבולות ואי-ודאות במשפט" דין ודברים ו 17 (2011)
140. יצחק זמיר "ביקורת עקיפה על החלטות מינהליות" ספר דורית ביניש (יתפרסם ב-2017)
141. יצחק זמיר "ענייני תכנון ובנייה – לבית-המשפט האזרחי" משפט וממשל ב 257 (1994)

שיעור 13 - היבטים מוסדיים של הממשק המינהלי-פלילי - הדגמה באמצעות הפעילות המערכתית של הסניגוריה הציבורית

- עצמאות הסניגוריה הציבורית מול היועץ המשפטי לממשלה
 - מאבקים מוסדיים של הסניגוריה הציבורית מול רשויות המינהל השונות
 - עתירות מינהליות מוסדיות ועמדות ידיד בית משפט מוסדיות של הסניגוריה הציבורית
 - ייצוג לקוחות על ידי הסניגוריה הציבורית בעתירות מינהליות
 - תחום המשפט המינהלי בסניגוריה הציבורית
142. חוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995
143. בג"ץ 11175/08 הסניגוריה הציבורית נ' ד"ר יהודה ברוך (2009)
144. בג"ץ 492/11 טורק והסניגוריה הציבורית נ' פרקליט המדינה (2011)
145. בג"ץ 5968/11 הסניגוריה הציבורית הארצית נ' מדינת ישראל ועובדיה שלום (16.5.2012)
146. בג"ץ 8731/10 הסניגוריה הציבורית נ' ועדות השחרורים (9.12.2010)
147. ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פס" 3 לדעת הרוב, פס" 2 לדעת המיעוט (2000)
148. ע"מ 2398/08 מדינת ישראל - משרד המשפטים נ' אליצור סגל (19.6.2011)
149. רע"ב 8702/11 רויטר נ' מדינת ישראל (2012)
150. בג"ץ 2743/10 צלאח נ' מדינת ישראל (2010)
151. הסניגוריה הציבורית – דוח פעילות 2013, עמ' 61-64, 28-29 (אוגוסט 2014)
152. הסניגוריה הציבורית – דוח פעילות 2015, עמ' 86-92, 27-32 (אוגוסט 2016)
153. טלי קסלסי "תיקי עונ' – התמודדות הסניגוריה הציבורית עם עברות שבוצעו על רקע מצוקה כלכלית" מעשי משפט ח (יתפרסם ב-2017, זמין כיום בגרסה זמנית באתר כתב העת)